

ת"פ 13481/02/13 - מדינת ישראל נגד מחמד אבו סנינה, עמאד נאצר אלדין - משפטו הופרד והסתיים

בית המשפט המחוזי בירושלים
לפני כב' השופט י' נועם

ת"פ 13481-02-13 מדינת ישראל נ' מחמד אבו
סנינה

המאשימה

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד

הנאשמים

1. מחמד אבו סנינה

ע"י ב"כ עו"ד נאיל זחאלקה

2. עמאד נאצר אלדין - משפטו הופרד והסתיים

גזר-דין - בעניינו של נאשם 1

1. נאשם 1 (להלן - גם הנאשם) הורשע, על-פי הודאתו, בעבירה של החזקת נשק - לפי סעיף 144(א) רישא וסעיף 144(א) סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - החוק). הודאתו של הנאשם ניתנה בגדרו של הסדר טיעון, לפיו הוגש נגדו כתב-אישום מתוקן, ובו הומרו העבירות שיוחסו לו בכתב-האישום המקורי - של נשיאת והובלת נשק ותחמושת לפי סעיף 144(ב) רישא וסיפא לחוק, בעבירות של החזקת נשק ותחמושת, כאמור לעיל. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם, כי בתיאור האירועים שבגינם הורשע הנאשם, לא יחרגו הצדדים מעובדות כתב-האישום המתוקן, לא יסתרו אותן ולא יוסיפו עליהן. הסדר הטיעון לא חל על העונש.

2. להלן עובדות כתב-האישום המתוקן, העומדות ביסוד הודאתו והרשעתו של נאשם 1. במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, נטל נאשם 1 אקדח ובו מחסנית עם 16 כדורי 9 מ"מ, ובנוסף - מחסנית עם 15 כדורים. מדובר באקדח שנגנב מבעליו עוד בשנת 2004. ביום 31.1.13 בשעות הערב, נהג הנאשם ברכבו לבית בשכונת א-זעים במזרח ירושלים, המשמש כבית הימורים ("קזינו"), כשהוא נושא ברכב את האקדח והמחסניות. לצדו ישב אותה עת נאשם 2. בהימצאם ברכב, בסמוך לבית הימורים, נטל נאשם 2 מידיו של הנאשם את האקדח ומחסנית והחזיק בהם; ומשהתקדם עובר אורח לרכב הסתיר את האקדח ליד מושב הרכב.

3. יצוין, כי משפטו של נאשם 2 הופרד לאחר קבלת הסדר הטיעון בעניינו של נאשם 1, וכי נאשם 2 זוכה בדיון

עמוד 1

לאחר שמיעת ראיות לפני מותב אחר (כב' השופטת ש' רנר). בהכרעת-הדין המזכה נקבע, כי כאשר נתחווור לנאשם 2 שנאשם 1 מחזיק אקדח ברכב, הוא התכוון להסגיר את הנשק למשטרה, אך לא הספיק לעשות זאת נוכח מעצרו של הנאשמים בתכוף לאחר מכן בזירה.

4. הנאשם הנו בן 35, נשוי ואב לארבעה. מתסקיר שירות המבחן עולה, כי הנאשם בן למשפחה המונה זוג הורים ושמונה ילדים, המנהלת אורח חיים תקין ונורמטיבי. הוא למד בבית-ספר שש שנים בלבד, ובגיל 15 החל לעבוד בעבודות מזדמנות; תחילה - כעוזר למוכר בשוק בעיר העתיקה, ובהמשך - בחברת ניקיון במשך מספר שנים. לדבריו, במשך כתשע שנים שימש כעוזר למודד בחברת הנדסה, ובשלוש השנים האחרונות הוא עובד כנהג הסעות, באופן מזדמן. הנאשם ומשפחתו מתגוררים כיום בבית הורי הנאשם. בשיחתו עם קצין המבחן טען הנאשם, כי מצא את האקדח והתחמושת באזור בית ההימורים, כשבועיים לפני מועד מעצרו. לדבריו, החליט לשמור את האקדח והתחמושת בביתו, מבלי לחשוב על השלכות מעשיו ועל הסיכון הנשקף מהם. עוד טען הנאשם באוזני קצין המבחן, כי ביום האירוע החליט לשאול את חברו, נאשם 2, מה ניתן לעשות עם האקדח, ובתכוף לכך נעצר. שירות המבחן התרשם, כי לנאשם אין דפוסי חשיבה והתנהגות עבריינים; כי עד למעורבותו בעבירה הנדונה ניהל הלה אורח חיים תקין; כי ברקע לביצוע העבירה עומדת אישיות ילדותית לא בשלה; וכי ייתכן שהנאשם ביצע את מעשיו על-רקע קשיים קוגניטיביים. במסגרת גורמי הסיכון להישנות מעורבות עבריינית, ציין שירות המבחן את האפשרות שהנאשם סובל, כאמור, מקשיים קוגניטיביים וחשיבתיים, ומתקשה לראות את תוצאות מעשיו. בגדרם של גורמי הסיכון לשיקום ולהימנעות מהתנהגות עבריינית בעתיד, ציין שירות המבחן את תפקודו התקין של הנאשם עד היום; את התמיכה החיובית שהוא מקבל מסביבתו ומבני משפחתו המורחבת; וכן את ההתרשמות כי המעצר וההליכים המשפטיים, כמו-גם השהות הממושכת בחלופת מעצר בתנאי "מעצר בית", גרמו לנאשם להפנים את חומרת מעשיו ולהתרחק ממצבי סיכון בעתיד. לאור ההתרשמות האמורה, ולנוכח העובדה שהנאשם היה נתון במשך תקופה ארוכה ב"מעצר בית", אשר הקשה על פרנסתו והכביד כלכלית על משפחתו, המליץ שירות המבחן להימנע מהטלת עונש מאסר בפועל, בין לריצוי בפועל ובין בעבודות שירות. על-רקע האמור הציע שירות המבחן להסתפק בהטלת צו שירות לתועלת הציבור, בהיקף מורחב של 220 שעות, בצד מאסר על-תנאי מרתיע.

5. בישיבת הטיעונים לעונש מיום 30.9.14, הדגישה ב"כ המאשימה, עו"ד ע' ארוסי-כהן, את חומרת העבירה ונסיבות ביצועה, גרסה כי מתחם הענישה ההולם בגין החזקת הנשק נע בין 18 ל-40 חודשי מאסר, וביקשה להשית על הנאשם עונש מתאים שיעמוד ברף התחתון של המתחם האמור. באשר למדיניות הענישה הנוהגת, הפנתה ב"כ המאשימה באותו דיון לשלושה פסקי-דין של בית-המשפט העליון, אשר לא שיקפו את מתחם הענישה ההולם הנתעון,

ובפרט כאשר שניים מהם לא הלמו את נסיבות המקרה שלפנינו. הואיל ובאסמכתאות האמורות מטעם המאשימה לא היה כדי ללמד על מדיניות הענישה הנוהגת בעבירה של החזקת אקדח ותחמושת בענינים של נאשמים נעדרי הרשעות קודמות, נדחה המשך הטענות לעונש למועד אחר, כדי לאפשר לשני צדדים להציג פסיקה רלבנטית בענין מדיניות הענישה הנוהגת, המהווה את אחד מאמות המידה לקביעת מתחם הענישה ההולם. בדיון מיום 26.10.14 הפנה ב"כ המאשימה, עו"ד ב' ליבסקינד, לשני פסקי-דין של בית-המשפט העליון מן העת האחרונה, שיש בהם, לסברתו, כדי להצביע על מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, וכפועל יוצא - הם מהווים בסיס, בין-יתר השיקולים, לקביעת מתחם הענישה ההולם. הוא גרס, כי מתחם הענישה ההולם הוא מאסר של ממש לתקופה שבין 18 ל-36 חודשים, ועתר להטלת עונש ברף התחתון של המתחם - 18 חודשי מאסר.

6. הסנגור, עו"ד נ' זחאלקה, לא הקל ראש בחומרת העבירות, אך סבר כי העונש הראוי וההולם בנסיבות הענין הוא מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות. הוא גרס, כי מתחם הענישה ההולם בגין העבירה של החזקת נשק, נע בין שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין מספר חודשי מאסר לריצוי של ממש בין כותלי הכלא; והציג מספר פסקי-דין, שבהם הסתפקו בתי-המשפט בהטלת מאסר בעבודות שירות, רובם פסקי-דין מבתי-המשפט המחוזיים. בכל הנוגע לעונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם, עתר הסנגור לרף התחתון של המתחם, קרי - שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות; זאת נוכח הודאתו של הנאשם, החרטה שהביע על מעשיו, נסיבותיו האישיות, ובפרט רמתו הקוגניטיבית שצוינה בתסקיר, וכן העובדה שהלה שהה בתנאים מגבילים במשך תקופה לא קצרה.

במסגרת דבריו האחרונים לענין העונש הביע הנאשם צער וחרטה על מעשיו.

7. על חומרתן של עבירות הנשק והסיכון הנשקף מהן לביטחון הציבור עמדתי, לא אחת, בגזרי-דין בעבירות אלו. עבירות בנשק, כמו החזקתו, הובלתו ועשיית עסקה בו, חמורות מעצם טיבן ומהותן, זאת נוכח הסיכון הממשי הנשקף מהן לחיי אדם ולביטחון הציבור. על הסיכונים הרבים הנשקפים מעבירות נשק עמד בית-המשפט העליון בע"פ 2251/11 ג'מאל נפאע נ' מדינת ישראל (4.12.11). נשק, שהוא כלי קטלני מטבע ברייתו, עלול לעבור מיד ליד ולהגיע לידי גורמים שיבצעו באמצעותו עבירות פליליות חמורות, ואף לידי ארגוני טרור שיעשו בו שימוש בפיגועים. על-כן, פוטנציאל הסיכון הנשקף מהעבירות האמורות מחייב הטלת ענישה מחמירה ומרתיעה, אף אם מבצעי העבירות - בחוליות השונות בשרשרת העברת הנשק - אינם מודעים לתכלית השימוש בנשק (ע"פ 5220/09 עוואודה נ' מדינת ישראל (30.12.09); וע"פ 9543/09 רחאל נ' מדינת ישראל (19.1.10)). למותר להכביר מילים על הסיכון הרב הנשקף לציבור מהתופעה שבגדרה מצטיידים אנשים בנשק חם, ובית-המשפט העליון כבר עמד על הצורך בהכבדת הענישה בנסיבות אלו, למען

יצא מסר ברור וחד-משמעי של הרתעה לרבים (ע"פ 2839/05 אלקאדר נ' מדינת ישראל (17.11.05)). נוכח הסיכון הממשי הנשקף מהעבירות הנדונות לביטחון הציבור, מורה הפסיקה כי במסגרת שיקולי הענישה ינתן בדרך כלל משקל נכבד יותר לאינטרס הציבורי, על-פני נסיבותיו האישיות של הנאשם (ע"פ 10499/02 מדינת ישראל נ' אלמוג מיארה (27.5.03)). בהקשר זה ציין בית-המשפט העליון לאחרונה, בדחותו ערעור על הטלת מאסר בפועל של 13 חודשים על נאשם שהחזיק ברכבו אקדח, מחסנית טעונה בכדורים ותחמושת נוספת, כי "לזמינות הבלתי נסבלת של נשק חם בידי מי שאינם מורשים לכך, יש פוטנציאל לשמש ל"חיסול חשבונות" ול"פתרון סכסוכים" כמו-גם לעבירות חמורות נוספות" - וכי בעבירות אלו "לשיקולי ההרתעה משקל של ממש" (ע"פ 2398/14 אלהזייל נ' מדינת ישראל (8.7.14)).

הענישה בגין עבירות הנשק נגזרת מחומרת נסיבות ביצוען. הפסיקה סיווגה את הנסיבות במדרג חומרה מן הכבד אל הקל, החל מהחזקת נשק או עסקאות בנשק לביצוע מעשים המיועדים לפגוע בביטחון המדינה ובביטחון הציבור, וכלה בהחזקת נשק שפג תוקף רישונו. את הנסיבות החמורות ראתה הפסיקה במקרים של ביצוע עבירות בנשק לשם פיגועים, לתכלית של עבירות פליליות ספציפיות ולצורך החזקת נשק ל"עת מצוא" כדי לאפשר פעילות פלילית עתידית, ולצבירת כלי נשק על-רקע פעילות אידיאולוגית (ב"ש 625/82 אבו מוך נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(3) 668 (1982)). על-רקע האמור, שיקולים של גמול, הוקעת המעשים, הגנה על ביטחון הציבור והרתעה אפקטיבית, מחייבים ככלל הטלת מאסר בפועל לריצוי של ממש בגין עבירות של החזקת נשק ותחמושת שלא כדין, גם על מי שזו לו הרשעתו הראשונה (ראו למשל: רע"פ 2718/04 אבו דחאל נ' מדינת ישראל (29.3.04); רע"פ 5921/08 רביע רג'בי נ' מדינת ישראל (6.5.09); ע"פ 6583/06 אדהאם נ' מדינת ישראל (5.12.06); ע"פ 5220/09 בעניין עוואודה, לעיל; ע"פ 6294/10 אלקיעאן נ' מדינת ישראל (13.2.11); ע"פ 5604/11 נידאל נאסר נ' מדינת ישראל (5.10.11); ע"פ 2398/14 אלהזייל, לעיל; וע"פ 3288/14 מדינת ישראל נ' קריספיל (24.8.14)).

8. בהתאם לתיקון 113 לחוק, על בית-המשפט לקבוע בגזר-הדין את מתחם העונש ההולם, זאת בהתאם לעיקרון המנחה, לרמת הענישה הנהוגה ולנסיבות הקשורות בביצוע העבירה; ובהמשך, לגזור את העונש המתאים לנאשם בגדרי מתחם הענישה ההולם, תוך התייחסות לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, אגב אפשרות לסטות מהמתחם בנסיבות חריגות שצוינו בחוק.

בכל הנוגע לקביעת מתחם הענישה ההולם, יש להתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה - שמירת החיים ושלמות הגוף, וההגנה על שלום הציבור וביטחונו. כן יש להביא בחשבון את הסיכון הרב הנשקף לציבור מעבירות הנשק, והצורך בהחמרה בענישה בעבירות אלו, כפי שתואר בסקירת הרקע המשפטי לעיל; ואת העונש המרבי שנקצב

בצד העבירה, אשר עומד על שבע שנות מאסר - בגין החזקת האקדח, ושלוש שנות מאסר - בגין החזקת המחסנית והתחמושת. בנוסף, יש להתחשב בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, עת החזיק הנאשם ברכבו - בסמוך לבית המשמש כמקום למשחקי הימורים - אקדח, שתי מחסנית ו-31 כדורים, כשהנשק היה טעון, ושעה שהלה החזיק בנשק ובתחמושת במשך מספר ימים.

כאן המקום לציין, כי מתחם הענישה ההולם, שלו עתרה המאשימה בגין העבירה של החזקת נשק, קרי - מאסר הנע בין 18 ל-36 חודשים, אינו מתיישב עם מדיניות הענישה הנוהגת, כפי שהיא משתקפת בפסיקת בית-המשפט העליון. בפסיקת נקבע, כי מתחם הענישה ההולם בעבירות של החזקת נשק אגב ביצוע עבירת נוספת של נשיאת נשק, נע בין 12 ל-36 חודשי מאסר (ראו: ע"פ 4945/13 מדינת ישראל נ' סלימאן (19.1.14), והאסמכתאות המצוינות שם). ואולם, בכל הנוגע לעבירה של החזקת נשק, מתחם הענישה אמור להיות ברף ענישה נמוך יותר. כפי שעולה מפסיקת בית-המשפט העליון שצוינה לעיל, מדיניות הענישה הנוהגת בעניינם של נאשמים נעדרי הרשעות קודמות, בגין החזקת נשק בנסיבות הדומות לענינו - במובחן ממתחם הענישה ההולם, מצביעה על מגמה של הטלת מאסר בפועל לריצוי של ממש, החל מתקופות של חודשים ספורים ועד לתקופה של כשנה וחצי.

בהתחשב בעקרון ההלימה שבענישה, בפגיעה בערכים המוגנים שביסוד העבירות, בנסיבות ביצוע העבירה שתוארו לעיל, וכן במדיניות הענישה הנוהגת בעבירות של החזקת אקדח ותחמושת, סבורני כי מתחם הענישה ההולם בענייננו נע בין 8 ל-24 חודשים.

ומכאן לעונש המתאים. בגזירת העונש המתאים, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה. בענייננו, יש להתחשב לקולא בהודאתו של הנאשם שחסכה זמן שיפוטי, בחרטה שהביע על מעשיו, בנסיבותיו האישיות שצוינו בתסקירי שירות המבחן ובטיעוני הסנגור, בתפקודו הנורמטיבי של הנאשם פרט למעידה הפלילית הנדונה, ובעובדה שהלה היה נתון במעצר במשך שבועיים, ולאחר מכן בתנאי "מעצר בית" מלא במשך כחמישה חודשים, ובתנאי "מעצר בית" חלקי עד היום. בנסיבות אלו, העונש המתאים יהיה ברף התחתון של מתחם הענישה ההולם.

9. על-יסוד האמור לעיל, ובהתחשב במכלול טיעוני הצדדים לחומרה ולקולא, אני דן את הנאשם כדלהלן:

א. לשמונה חודשי מאסר בפועל, בניכוי תקופת מעצרו מיום 31.1.13 עד ליום 15.2.13.

ב. לשמונה חודשי מאסר על-תנאי, שלא יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירת נשק מסוג

פשע.

האקדח, המחסניות והתחמושת יחולטו למדינה.

זכות ערעור לבית-המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ג בכסלו התשע"ה, 15 בדצמבר 2014, בנוכחות ב"כ המאשימה, הנאשם ובא-כוחו ומתורגמן בית-המשפט לשפה הערבית.

יורם נועם, שופט